

surowego, poddawanego obróbce termicznej oraz produktów mleczarskich. 7. **Gnyp J., Kowalski P., Tietze M.**, 2006 – Annales UMCS Lublin 24, Sec. EE, 17-26. 8. **Hand K.J., Godkin A., Kelton D.F.**, 2012 – J. Dairy Sci. 95, 1358-1362. 9. **Huijps K., Hogeveen H., Lam T.J.G., Dudelansik A.J.G.M.**, 2010 – J. Dairy Sci. 93, 115-124. 10. **Jakubczyk E.**, 2001 – Med. Weter. 57, 72-474. 11. **Litwińczuk Z., Król J., Brodziak A., Barłowska J.**, 2011 – J. Dairy Sci. 94, 684-691. 12. **Majchrzak E., Pełczyńska E.**, 1997 – Med. Weter. 53, 716-719. 13. **Malinowski E.**, 2001 – Med. Weter. 57, 113-17. 14. **Miciński J., Pogorzelska J.**, 2011 – Acta Sci. Pol., Zootechnica 10, 55-64. 15. **PN-A-86002:** 1999. Mleko surowe do skupu. Wymagania i badania. 16. **Sawa A.**, 2004 – Med. Weter. 60, 424-427. 17. **Skrzypek R.**, 2002 – Med. Weter. 58, 632-635. 18. **Smulski S., Malinowski E., Kaczmarowski M., Lassa H.**, 2011 – Med. Weter. 67, 190-193. 19. **Wenz J.R., Jensen S.M., Lombard J.E., Wagner B.A., Dinsmore R.P.**, 2007 – J. Dairy Sci. 90, 3652-3659. 20. **White S.L., Bertrand J.A., Wade M.R., Washburn S.P., Greek J.T., Jenkins T.C.**, 2001 – J. Dairy Sci. 84, 2295-2301.

Quality and chemical composition of milk of cows maintained in various types of cowsheds

Summary

The aim of the study was to analyze the influence of cows' maintenance system, herd size and milk production scale on raw milk chemical composition and quality. The study included 30 milk producers who delivered the raw material to the district cooperative dairy plant located in Central Poland. The purchased milk was characterized by good quality parameters qualifying it to the extra class and had a desirable chemical composition. Statistically significant ($p \leq 0.01$) influence of herd size and production scale on fat and protein content and SCC in milk as well as significant ($p \leq 0.05$) effect on TBC in milk was demonstrated. Maintenance system statistically significantly ($p \leq 0.01$) affected fat content and SCC in milk. The most profitable quality parameters (SCC, TBC) were recorded in case of the cows maintained in loose barns, and less profitable in stanchion barns with cows' milking using milking machine. Irrespective of cowshed type connected with the technology of milk obtaining and a scale of its production, chemical composition of milk should be improved systematically, and an attention should be paid to health status of mammary gland of cows and sanitary regime while milk obtaining.

KEY WORDS: cows, SCC, TBC, milk chemical composition, maintenance system, herd size, production scale

Nowe książki

Na początku września br. ukazał się na rynku wydawniczym podręcznik pt. „Hodowla i użytkowanie bydła. Wymogi prawne WPR” autorstwa Mariana Kuczaj, profesora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Przedstawiono w nim sposoby wykorzystania wiedzy z unijnego i krajowego ustawodawstwa odnoszącego się do hodowli bydła, nowoczesnych technologii produkcji mleka i żywca wołowego oraz wymogów prawnych obowiązujących hodowcę bydła w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Konstrukcja podręcznika jest jasna i czytelna. Jego treść ujęta jest w 3 częściach (Hodowla bydła, Użytkowanie bydła, Wymogi prawne WPR obowiązujące w gospodarstwie specjalistycznym), zawierających 28 rozdziałów. Każdy z nich podaje definicje pojęć, które są omawiane w danym temacie oraz metody rozwiązywania występujących problemów w fermie bydła i w gospodarstwie rolnym, zgodnie ze standardami unijnymi i krajowymi.

Podręcznik jest adresowany zarówno do studentów i absolwentów uczelni rolniczych, przyrodniczych i ekonomicznych, jak również do nauczycieli i uczniów szkół średnich o profilu rolniczym, a także osób zainteresowanych hodowlą bydła. Treść podręcznika zainteresuje też młodych pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia ze studentami z przedmiotu hodowla i chów bydła oraz przedmiotów pokrewnych, m.in. bezpieczeństwo żywności, hodowla zwierząt gospodarskich, organizacja produkcji zwierzęcej w UE, prawo w hodowli zwierząt, produkcja mleka i/lub żywca wołowego w gospodarstwach specjalistycznych oraz towaroznawstwo.

W opinii Recenzenta prof. dr. hab. Bolesława Nowickiego: *na rynku wydawniczym ukazała się oryginalna monografia, w której autor postawił sobie za cel zaprezentować kompletne studium najważniejszych problemów hodowli i użytkowania bydła w warunkach krajowych, w świetle obowiązujących przepisów prawnych. Recenzowany podręcznik ma charakter obszernego leksykonu encyklopedycznego. Jest unikatowym źródłem informacji dla nauczycieli i studentów uniwersytetów rolniczych oraz dla praktyków zajmujących się hodowlą bydła. Może być praktycznym wsparciem dla lekarzy weterynarii, pracowników służb doradczych i firm paszowych oraz instytucji służących rolnictwu. (...) Uwzględniono aktualne przepisy unijne i krajowe odnoszące się m.in. do hodowli bydła, kierunków użytkowania, rozrodu, systemów żywienia i utrzymania, zoohigieny i zabiegów weterynaryjnych oraz technologii produkcji mleka i mięsa wołowego. Autor szczegółowo opisał wymogi weterynaryjne dotyczące ochrony zdrowia publicznego i zwierząt go-*



spodarskich oraz przepisy prawa żywnościowego obowiązujące w sektorze mleczarskim. Uwzględniono unijne i krajowe dzienniki ustaw informujące o obowiązkach hodowcy dostarczającego mleko i mięso hodowanych zwierząt na rynek. W konkluzji Recenzent pisze: Jest to nowatorskie opracowanie, którego treść może zainteresować studentów uczelni rolniczych i przyrodniczych, a także magistrantów i doktorantów podczas wykonywania swoich prac dyplomowych. Egzemplarze tego opracowania powinny znaleźć się w bibliotekach uczelni, instytutów czy katedr wydziałów hodowli zwierząt i weterynaryjnych.

Książkę można zamówić: Wyd. Marian Kuczaj, ul. Partyzantów 103/1, 51-679 Wrocław, e-mail: marian.kuczaj@up.wroc.pl (cena 57 zł plus koszty wysyłki).